

SMART **city** FORUM

Bilten

Bilten broj 6,
Sarajevo, 2. februar 2024. godine

Gradonačelnik Zvornika: "Građanska patrola" značajno ubrzala rješavanje komunalnih problema

Aplikacija "Građanska patrola" je softversko rješenje koje je kompanija DVC Solutions poklonila lokalnim zajednicama u Zvorniku i Palama sa ciljem da se građanima omogući aktivno učestvovanje u rješavanju komunalnih problema. Besplatna je i prijave o problemima i nepravilnostima koje građani upute su anonimne.

Čak 324 prijave zaprimljene su od početka korištenja aplikacije u Zvorniku, sa 78% efikasnosti rješavanja prijavljenih problema. Bojan Ivanović, gradonačelnik Zvornika, kaže da je ovaj postotak impresivan i zadovoljan je trenutnim procesom digitalizacije.

Bojan Ivanović

Gradonačelnik Zvornika

"Aplikacija '['Građanska patrola'](#) je izuzetno koristan digitalni servis koji omogućava građanima da prijavljuju komunalne probleme iz svog okruženja putem mobilnog telefona, 24 časa dnevno, sedam dana u sedmici i to direktno odjeljenju Gradske uprave ili komunalnom preduzeću koje je nadležno za njihovo rješavanje. Time se značajno skraćuje vrijeme od uočavanja do prijave, ali i do rješavanja konkretnog komunalnog problema. Problemi iz kategorija nepropisno parkiranje, nepropisno odlaganje otpada i odvoz otpada se rješavaju u najkraćem roku. Ipak, njihova učestalost nas upućuje na potrebu za pronalaženjem sistemskih rješenja i unapređenjem stanja u ovoj oblasti. Tako Gradska uprava intenzivno radi na povećanju broja javnih parking mjesta i planira izgradnju reciklažnog dvorišta", izjavio je gradonačelnik **Ivanović**.

Iako postoji nekoliko pametnih inicijativa u Bosni i Hercegovini, po riječima gradonačelnika, za Zvornik je najznačajniji projekat "Pametni gradovi - ka digitalnoj transformaciji gradova u BiH", koji sprovodi GIZ u partnerstvu sa kompanijama Lanaco i DVC Solutions i udruženjem Bit Alijansa. Bitno je istaći da je zahvaljujući ovom projektu formiran Forum pametnih gradova Bosne i Hercegovine u kojem aktivno učestvuje i Grad Zvornik.

"Uz podršku konsultanata angažovanih na projektu 'Pametni gradovi - ka digitalnoj transformaciji gradova u BiH', urađena je Procjena spremnosti za digitalnu transformaciju iz koje je proizašla Mapa puta digitalne transformacije grada Zvornika. Riječ je srednjoročnom planskom dokumentu. Do sada smo najviše radili na stvaranju pravne osnove, izgradnji infrastrukture podataka i uspostavljanju digitalnih servisa. Krenuli smo od implementacije zakonskog okvira za zaštitu podataka o ličnosti i izrade skupova otvorenih podataka za budući portal otvorenih podataka. Uspostavili smo Geografski informacioni sistem (GIS), te pokrenuli aplikacije 'Parking' i 'Građanska patrola'", objasnio je Ivanović govoreći o ključnim inicijativama i akcionim planovima koji su do sada implementirani ili su u planu.

Što se tiče planova za dalji razvoj digitalnih inovacija u Zvorniku, u narednom periodu će se raditi na realizaciji Mape puta digitalne transformacije grada Zvornika, dok će prioritet će biti projekti koji se odnose na unapređenje organizacione i tehnološke infrastukture te promjenu poslovnih procesa u skladu sa principima digitalne transformacije.

"Planiramo istovremeno identificirati najčešće korištene usluge Gradske uprave kako bismo osigurali da barem jedna od njih postane dostupna digitalno građanima i privredi. Tokom izrade Mape puta digitalne transformacije su organizovane fokus grupe. Izbor usluga koje će biti digitalizovane zavisiće od frekventnosti njihovog korištenja, ali i rezultata ankete građana i privrede", rekao je **Ivanović**.

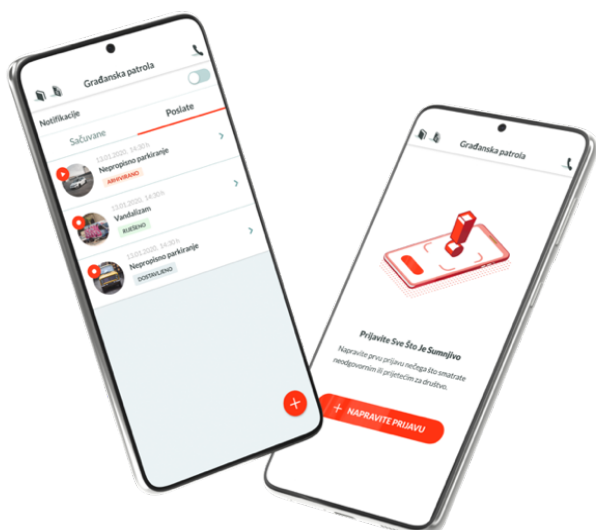
Po riječima gradonačelnika, digitalni ekosistem na području grada Zvornika nije dovoljno razvijen. Primjer nedovoljno razvijenog strukovnog obrazovanja u tom kontekstu možemo vidjeti kroz srednje škole. Na primjer, jedna od njih specijalizirana je za obrazovanje učenika u elektrotehnici, s naglaskom na zanimanju tehničar računarstva i programiranja. S druge strane, druga srednja škola pruža dvostruko obrazovanje, uključujući računarsko-informatički smjer u gimnaziji i ekonomsku struku s fokusom na zanimanje poslovno-informatički tehničar.

"Na posljednjoj sjednici Savjeta za obrazovanje i zapošljavanje grada Zvornika, data je inicijativa da se od školske 2025/2026 godine u struci ekonomija uvede zanimanje tehničar digitalnog marketinga. Takođe, na sjednici Privrednog savjeta grada Zvornika, je data inicijativa da se formira Viber grupa kao digitalni kanal komunikacije sa privredom. Kreirali smo saradnju s ciljem pružanja IKT usluga preduzećima sa područja grada Zvornika, te smo započeli razgovore na temu organizacije IKT obuka za nezaposlena lica sa područja grada Zvornika. Pored toga, u partnerstvu sa jednom lokalnom i jednom međunarodnom nevladinom organizacijom radimo na uspostavljanju poslovnog inkubatora koji će biti mjesto za razvoj i IKT preduzetničkih ideja", zaključio je **Ivanović**.

Treba imati u vidu da lokalne zajednice ne mogu same iznijeti proces digitalne transformacije i neophodna im je podrška viših organa vlasti, akademske zajednice i donatorskih organizacija. Potreban je i zakonski okvir, kao i pomoć u razvoju ljudskih kapaciteta i izgradnji tehnološke infrastrukture. To su sve preduslovi za implementaciju pametnih rješenja i uspostavljanje kompletnih digitalnih servisa u skladu sa potrebama i očekivanjima građana i privrede.

Od prijave do promjene: Kako aplikacija Građanska patrola usmjerava lokalne vlasti i službe na prioritetne probleme

U razgovoru s Bojanom Vukovićem, osnivačem i izvršnim direktorom kompanije DVC Solutions, saznali smo više o rezultatima aplikacije, kao i dosadašnjim reakcijama građana.

Učešće građana za unapređenje zajednice

"Ovdje je važno pomenuti i pohvaliti gradsku administraciju Grada Zvornika koja ulaže značajnu energiju i napore kako bi odgovorili na sve pristigle prijave, što su građani svakako prepoznali", istakao je prvi čovjek kompanije DVC Solutions.

Aplikacija 'Građanska patrola' predstavlja inovativan digitalni alat i simbol aktivnog uključivanja građana u procese pozitivnih promjena. Preuzimanjem ove aplikacije na svoj pametni telefon, svaki pojedinac stječe mogućnost da postane pokretač društvenih transformacija. Građani imaju priliku anonimno prijavljivati nepravilnosti ili probleme koje primijete na području Zvornika ili Pala, a ove prijave automatski stižu lokalnim institucijama i nadležnim komunalnim službama. Na taj način, zajednica može brzo reagirati i zajedno raditi na unapređenju kvaliteta života.

"Lokalne institucije su pokazale odvažnost i spremnost da uključe građane kao ključnog partnera u uspostavljanju procesa digitalne transformacije kroz ovaj projekat, što je sigurno podiglo povjerenje građana u institucije. Iz dosadašnjeg iskustva mogu reći da se građani još uvijek navikavaju na novitete koji dolaze uz digitalnu transformaciju, ali svakako pozitivno reaguju i prihvataju aktuelne novitete, što možemo vidjeti po sve većem broju upućenih prijava, ali i broja građana koji koriste aplikaciju Građanska patrola. Rezultati svakako zavise od aktivnog angažovanja lokalne zajednice i njihovih komunalnih službi", naglašava direktor kompanije **DVC Solutions**.

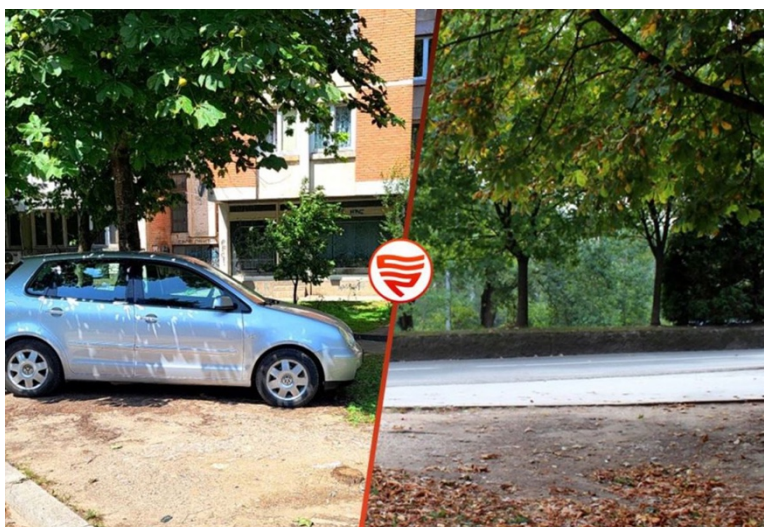
Bojan Vuković

Direktor kompanije DVC Solutions

Među mnogobrojnim benefitima aplikacije je optimizacija rada i efikasnosti službi, pružanjem mogućnosti raspodjele resursa na lokacije i aktivnosti u pravo vrijeme.

Aplikacija omogućava korisnicima da u svakom momentu prate status svoje prijave.

Implementacija inicijative u Zvorniku i Palama služi kao primjer odlične saradnje lokalnih institucija i građana, koji zajedno prolaze kroz proces digitalne transformacije. Veliki broj prijava dokazuje njihovo prihvatanje novog sistema.

"Sve upućene prijave građana kroz aplikaciju Građanska patrola ostaju u arhivi građana, na njihovim pametnim telefonima, uz sve detalje i jedinstveni broj po kome su građani u mogućnosti da u svakom momentu traže povratnu informaciju od lokalno nadležnih institucija o statusu njihove prijave. To samoj prijavi daje legitimitet i mogućnost kontrole građana. Pored navedenog, građani kroz status prijave prate da li je njihova prijava u obradi, riješena ili arhivirana, odnosno da li je relevantna za rješavanje od lokalnih komunalnih službi", objašnjava **Vuković**.

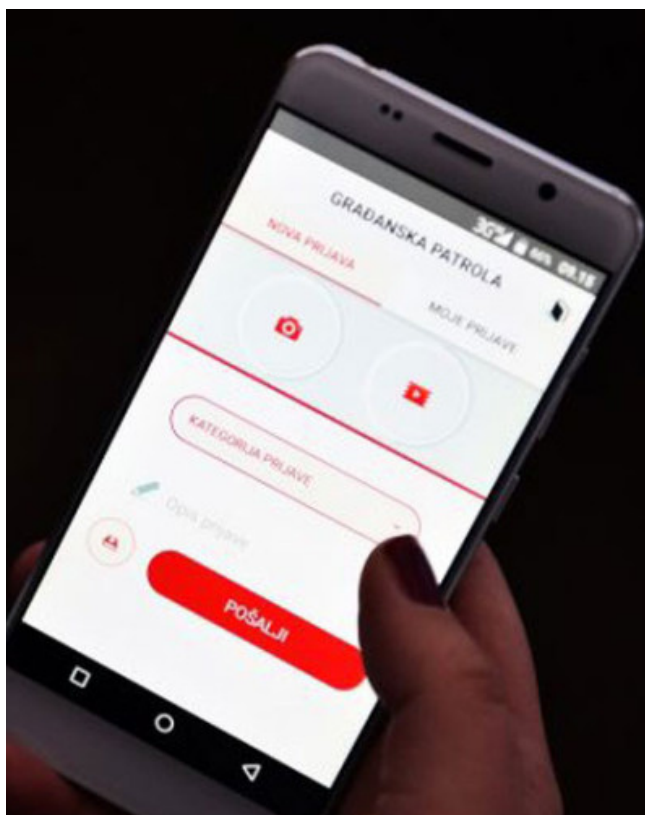
Digitalizacija procesa za naprednije društvo

Vuković naglašava da proces digitalizacije društva nije nimalo jednostavan, te da zakon mora pratiti nove promjene kako bi se omogućilo efikasno sprovođenje digitalizacije društva u cjelini.

DVC Solutions svakodnevno prima prijedloge i sugestije građana za unapređenje aplikacije, što u konačnici doprinosi i poboljšanju učinkovitosti u rješavanju problema lokalnih zajednica.

Dok društvo nastavlja prihvatati digitalizaciju, bitno je naglasiti da ovakve inovacije predstavljaju svijetle tačke na putu prema većem građanskom angažmanu i kvalitetu života u našim zajednicama.

"Činjenica je da je proces pokrenut i da postoji volja nadležnih vladinih, ali i lokalnih institucija da se digitalizacija institucija i društva realizuje. Potreba za digitalizacijom je izuzetno neophodna i svakako će podići nivo efikasnosti, transparentnosti i produktivnosti institucija, a građanima značajno unaprijediti kvalitet života u lokalnim zajednicama koje budu prednjačile u ovom procesu", naglasio je.

"Naš razvojni tim trenutno radi na modulu koji će omogućiti 'pametno upravljanje otpadom', gdje će građani imati uvid u raspored reciklažnih kontejnera u lokalnoj zajednici, njihovoj popunjenosti, poziciji i vrsti otpada koja se odlaže u njih. S druge strane, komunalne službe će u realnom vremenu imati informaciju o popunjenosti kontejnera, njihovom stanju i na osnovu tih informacija će moći optimizirati putanje kretanja komunalnih vozila, kako bi se prioritarno praznili kontejneri koji su već popunjeni", objašnjava **Vuković**.

Studijska posjeta Rijeci i Krku: Upoznavanje dobrih praksi pametnih gradova u susjedstvu

Oснаživanje lokalnih zajednica u BiH predstavljanjem pozitivnih primjera pametnih gradova

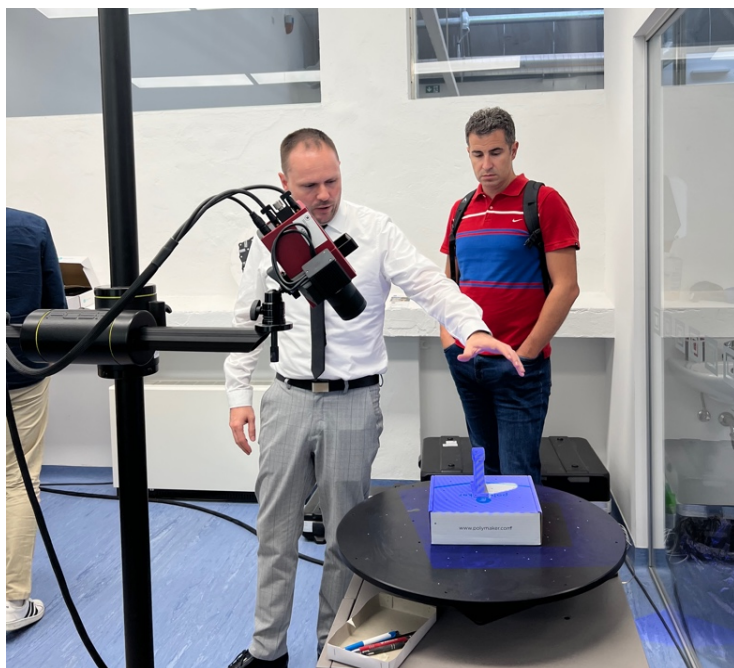
Predstavници lokalnih zajednica iz Bosne i Hercegovine, učesnici projekta **"Pametni gradovi - ka digitalnoj transformaciji gradova u BiH"**, predstavnici Saveza opština/općina i gradova RS i FBiH, te Udruženja Bit Alijansa 13. i 14. juna bili su u studijskoj posjeti Rijeci i Krku. Ovi gradovi u susjednoj Hrvatskoj su prvaci u digitalnoj transformaciji i zelenoj tranziciji te su bh. predstavnici dobili priliku da upoznaju njihove dobre prakse i naučene lekcije. Jedinice lokalne samouprave u BiH koje učestvuju u ovom projektu su gradovi Prijedor, Zenica i Zvornik, te opštine Pale i Tešanj.

Baš kao i prošlogodišnja studijska posjeta Barceloni, i ova je imala za cilj da prikaže pozitivne primjere pametnih gradova, načine na koje razvojne agencije osiguravaju samoodrživost, kao i da pruži dublji uvid u infrastrukturne projekte koje razvijaju te saradnje koje ostvaruju sa privatnim sektorom.

Posebno su ih dojmili jedinstveni koncept kojim grad Krk sa svojih šest opština upravlja svojim resursima kao što su otpad, voda, energetske resursi, sharepointi automobila i bicikala, te energetske nezavisne kuće, a u Rijeci dometi tamošnje razvojne agencije koja ne samo da uspješno provodi brojne projekte, već ima i vlastiti hub u okviru kojeg nudi savremene usluge kao što su profesionalno 3D printanje.

Voditelji projekta i koordinatori na lokalnim nivoima imali su priliku upoznati se sa konceptom rada koji u osnovi ima objedinjenost svih faktora za poboljšanje kvaliteta života, a sa sobom su ponijeli vrijedna saznanja koja će moći implementirati u vlastitim zajednicama s ciljem unapređenja spremnosti i kapaciteta za modernizaciju usluga korištenjem smart city rješenja.

Održan šesti Smart City Forum: Digitalizacija više nije upitna već je nešto u šta se mora ići

Digitalna transformacija igra veliku ulogu u životu svih nas, stoga je neophodno napraviti tu promjenu u svim sferama društva kako bismo unaprijediti način na koji radimo i živimo. Jedna je ovo od poruka koje su poslale sa 6. po redu Smart City Foruma, koji je održan u prostorijama IT kompanije Ministry of Programming.

Na Forumu su predstavljani pozitivni primjeri gradova i opština koji su do sada prošli određeni put ka digitalnoj transformaciji, a predstavljena su i njihova iskustva i benefiti koje su dobili digitalizacijom određenih procesa.

Sigurnost podataka je važna

„Smart City je grad koji najefikasnije koristi sve resurse kojima raspolaže da bi postigao bolji kvalitet života za svoje građane. Međutim, ukoliko ne postavite dobro svoju viziju i strategiju, sve aktivnosti koje radite su onda besmislene. Imamo pozitivne primjere kao što su Prijedor, Tešanj, Trebinje i drugi koji rade odlične stvari, a krajnji cilj cijelog projekta je da uključimo građane u sve što radimo, jer sve to se i radi zbog njih, kako bismo im olakšali i pomogli“, kazao je Tarik Hamzić, potpredsjednik operacija kompanije Ministry

Amira Omanović, projekt menadžerica GIZ-a, naglasila je da projekat traje već tri godine, u toku kojih su uvedene dvije aplikacije u pet lokalnih samouprava. U ovom procesu, partneri projekta, među kojima su Lanaco i DVC Solutions, Bit Alijansa i GIZ, aktivno su podržavali lokalne samouprave. Njihova angažovanost pridonijela je usvajanju akcionih planova kroz analize i planiranje, a akcioni planovi su usvojeni u svih pet lokalnih samouprava.

Muhamed Mujkić, ekspert na temu zaštite podataka, govorio je o važnosti zaštite podataka građana i ulogama aktera u okviru pomenute zaštite, a Andreja Gluščević, iz UNDP-ja Srbija, na

*„Važan segment na kojem smo radili jeste sigurnost podataka građana, kako ne bi postojala mogućnost njihove zloupotrebe ni na koji način, a radili smo i na tome kako da se statistički ti podaci koriste za dalji razvoj. Sada privodimo kraju **Smart City vodič**, u kojem nam je cilj da podijelimo dosadašnja iskustva koja će, vjerujemo, pomoći i drugima kada krenu u ovaj proces“, istakla je Omanović.*

„Ako ne koristimo potencijal podataka onda ništa nećemo dobiti. Pametni grad je pametno donošenje odluka i korištenje podataka u pametne svrhe, a servisi moraju da se prave tako da ih svi znaju koristiti“, kazala je **Glušćević**.

Kompanija Lanaco radi na projektima implementacije Smart City rješenja u zemlji i regionu, a GoParking sistem je, kako je istakla Ana Lojić, poslovni analitičar Smart City programa, nastao iz realne potrebe gradova da olakšaju svojim građanima ali i posjetiocima, pronalaženje i korištenje parking prostora na nivou grada.

Lojić je istakla i kako su se potrudili da aplikacija bude prihvatljiva krajnjim korisnicima, da je lako mogu koristiti svi, te da njenim korištenjem ostvaruju brojne prednosti, ali i uštede.

Pozitivni primjeri lokalnih sredina

Jedan od pozitivnih primjera digitalne transformacije je Grad Prijedor.

„Uveli smo sistem koji smo nazvali e-dokument, gdje se prati kompletna dokumentacija unutar gradske uprave, od podnošenja nekog zahtjeva do njegovog arhiviranja. Nakon što se uvođenje e-dokumenta pokazalo dobro, prebacili smo tu i sve svoje servise, nakon čega smo radili i na svojoj web stranici. Htjeli smo omogućiti našim građanima da mogu sa nama komunicirati digitalnim putem i postavili smo još nekoliko servisa, kao što su 'Pitajte gradonačelnika', 'Virtuelni matičar' i drugi. Dakle, građani

sada mogu podnijeti online zahtjev gradskoj upravi, sve potrebne dokumente skenirati ili uslikati i već ujutru će taj zahtjev biti na stolu službenika. Ono što je značajno jeste da građanin u svakom trenutku može pratiti dokle se došlo s njegovim zahtjevom“, kazala je **Admira Kličić, iz Gradske uprave Grada Prijedora**.

U ovom gradu implementiran je i projekt pametni parking, kao i u Mostaru i u Zenici, a Ivan Barbarić, direktor JP Mostar parking, ukazao je na činjenicu kako se u Mostaru nikada ranije nije plaćao parking i kako je početak naplate izazvao velike negativne reakcije građana.

„Naša implementacija GoParking sistema je počela ove godine zahvaljujući saradnji koju smo ostvarili sa kompanijom Lanaco. Ovo je samo početak jer želimo pratiti pozitivni primjer Prijedora i imamo cilj da i mi idemo sa daljom digitalizacijom jer nam ništa drugo i ne preostaje“, kazao je **Barbarić**.

Direktor preduzeća Parking servis iz Zenice Armin Kurtagić potvrdio je kako je zahvaljujući ovom projektu po prvi put u Zenici moguće online plaćanje parkinga, a da su ovaj vid plaćanja građani odlično prihvatili potvrdio je Barbarić koji je kazao kako je u Mostaru primijetan rast plaćanja putem online kanala.

Digitalizacija više nije upitna već je nešto u šta se mora ići. Veliki je još posao i pred pomenutim lokalnim zajednicama, ali i pred onima koje još uvijek nisu ušle u proces digitalizacije jer će kad tad morati. Ovaj Smart City Forum pružio je priliku za međusobno povezivanje s ciljem dijeljenja pozitivnih praksi i iskustava.

Smart City Forum ofromljen je prije nešto više od dvije godine na inicijativu Bit Alijanse, krovnog udruženja IT kompanija u BiH, a mjesto je okupljanja i interakcije između svih aktera važnih za razvoj koncepta pametnih gradova. Zadatak Forumu je stvaranje partnerstava koja će doprinijeti uspješnoj implementaciji procesa digitalne transformacije lokalnih samouprava i drugih aktera koji se odlučuju za ovaj proces u BiH.

Izradu Biltena je podržao projekat „Pametni gradovi – ka digitalnoj transformaciji gradova u BiH“. Projekat se realizuje kroz razvojno partnerstvo sa kompanijama Lanaco d.o.o., DVC Solutions d.o.o. u okviru develoPPP. de programa koji implementira Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH u ime Saveznog ministarstva za ekonomsku suradnju/saradnju i razvoj SR Njemačke (BMZ), u saradnji sa udruženjem Bit Alijansa.

Savez opština i gradova Republike Srpske i Savez općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine podržavaju distribuciju biltena kao i projektne aktivnosti ka unapređenju digitalne transformacije.

Copyright ©2024 Udruženje Bit Alijansa, All rights reserved.

Our mailing address is:
 Udruženje Bit Alijansa
 Ulica Branilaca Sarajeva 51/I
 Sarajevo 71000
 Bosna i Hercegovina

Sadržaj biltena i stavovi autora ne odražavaju nužno mišljenje organizacija koje podržavaju ovaj bilten.